

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Грінченко Р.В.

(підпис)

“ ___ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»
на тему: **«Вдосконалення управління необоротними активами
підприємства ТОВ «Телекарт-прилад»»**

Виконавець:

студентка факультету ФЕУП

Балашов Кирило Артемович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Літвінов Олександр Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса – 2023 р

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «НЕОБОРОТНІ АКТИВИ» ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Сутність поняття «необоротні активи»	6
1.2. Класифікація необоротних активів.....	13
1.3. Управління необоротними активами підприємства.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТЕЛЕКАРТ- ПРИЛАД».....	36
2.1. Аналіз зовнішнього середовища підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»	36
2.2. Аналіз внутрішнього середовища підприємства ТОВ «Телекарт- Прилад».....	45
2.3. Аналіз ефективності управління необоротними активами на ТОВ «Телекарт-Прилад»	55
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТЕЛЕКАРТ- ПРИЛАД».....	67
3.1. Визначення пріоритетних напрямків вдосконалення управління необоротними активами	67
3.2. Вдосконалення управління необоротними активами за рахунок автоматизації системи планування.....	68
3.3. Вдосконалення управління необоротними активами за рахунок підвищення рівню пропорційності виробництва.....	73
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85

ВСТУП

Актуальність даної роботи зумовлено тим, що необоротні активи займають вагомую частку у структурі балансу організації та дають характеристику майнового стану, ділової та інвестиційної активності організації. Необоротні активи та якісне управління ними є важливим показником, від якого залежать результати діяльності організації та її фінансовий стан. Висловлені обставини зумовили актуальність і вибір теми дослідження кваліфікаційної роботи.

Питаннями вдосконалення управління необоротними активами підприємств присвятили власну увагу сучасні українські науковці, а саме: М.Т.Білуха, С.Ф.Голов, О.І.Коблянська, І.О.Мазуркевич, Л. О. Пашнюк, Н. М. Притуляк, В. В. Сопко, С. М. Фірсова, В. Г. Швець, Б. В. Шорт, Д. Колдуелл та ін. Досконала теоретична проробка теми дослідження не відмінняє вдосконалення практичного застосування запропонованих підходів.

Метою роботи є вивчення необоротних активів та виявлення способів ефективного управління ними.

Виходячи з поставленої мети роботи, основна увага була приділена вирішенню наступних взаємопов'язаних завдань:

- вивчити поняття, склад необоротних активів та його роль діяльності організації;
- розглянути головні принципи групування необоротних активів та найпоширеніші класифікації;
- розглянути сутність управління необоротними активами та її особливості та скласти уявлення щодо вдосконалення управління необоротними активами;
- провести комплексний аналіз зовнішнього середовища підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- провести комплексний внутрішніх факторів ефективності діяльності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»;

- провести аналіз ефективності використання необоротних активів на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» та зробити висновки щодо ефективності управління ними;

- на основі виявлення перспективних напрямів розвитку сучасних теоретико-методичних підходів підвищення ефективності управління необоротними активами розробити і обґрунтувати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності їх використання.

Об'єктом дослідження є необоротні активи.

Предметом дослідження є управління необоротними активами організації.

Методичну базу кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеню «Магістр» складають монографічний метод дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць, методи фінансового та економічного аналізу: розрахунок і оцінка фінансових коефіцієнтів, економіко-математичні, статистико-аналітичні методи та прийоми; аналіз рядів динаміки, прийом ланцюгових підстановок та ізольованого впливу у факторному аналізі; сучасні методи управління необоротними активами підприємства.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської і фінансової звітності підприємства, інформація з періодичних видань, монографії, наукові статті і підручники вітчизняних і зарубіжних фахівців у області управління необоротними активами.

Наукова новизна роботи полягає у оцінці впливу групи факторів на загальний рівень фондівддачі необоротних активів з використанням авторської факторної моделі.

Практичне значення роботи відображається в наданні рекомендацій підприємству ТОВ «Телекарт-прилад» щодо вдосконалення управління необоротними активами. Впровадження рекомендацій, що надані у роботі спрямовані на підвищення показників ефективності використання

необоротних активів за рахунок вдосконалення планування та організації виробництва.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження були опубліковані у «Науковому студентському віснику» та можуть бути використані в поточній діяльності підприємства з метою вдосконалення управління необоротними активами підприємства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, основної частини, представленої трьома розділами, висновку, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра становить 90 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 21 таблицю та 19 рисунків. Обсяг основної частини роботи 83 сторінки.

ВИСНОВКИ

Тлумачення категорії необоротні активи постійно змінюється протягом історичного розвитку економічної думки. На сучасному етапі, необоротні активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів та прав, що належать суб'єкту господарювання, які беруть участь у виробничому процесі, переносять свою вартість на продукцію частинами та корисний ефект від використання яких очікується одержувати протягом періоду, що становить більш як один рік (або операційний цикл).

Необоротні активи – це найважливіший фактор будь-якого виробництва, який має значний вплив на кінцеві результати діяльності підприємства. Необоротні активи класифікують за такими ознаками, як: за характером обслуговування окремих напрямів діяльності, за формами заставного забезпечення кредиту, за основними функціональними видами, за характером відображення зносу, за характером використання у фінансово-господарській діяльності, за характером володіння. Розглянуто систему детермінант, призначених для активів, що формуються в результаті digital-трансформації економіки, яка включає ключові ознаки та класифікацію.

У результаті проведеного аналізу теоретико-методичних засад ефективності політики фінансування необоротних активів встановлено, що ефективною є така політика фінансування необоротних активів, яка сприяє досягненню всіх поставлених перед нею цілей, серед яких головною є формування необхідного обсягу коштів, що будуть спрямовані на придбання необоротних активів.

Для проведення ефективної політики фінансування необоротних активів необхідно мінімізувати часовий лаг між фінансуванням та інвестуванням, мінімізувати вартість залучення коштів. Оскільки залучення підприємством коштів пов'язане з ризиком втрати фінансової стійкості. Політика фінансування має підтримувати підприємство на достатньому рівні фінансової

стійкості шляхом забезпечення такого фінансування, яке несе мінімум загроз для її погіршення.

ТОВ «Телекарт-Прилад» провідний національний виробник сучасних цифрових засобів зв'язку, телекомунікаційного обладнання, приладів обліку електроенергії, систем авто-парковок, а також виробництво техніки військового призначення. Оскільки підприємство «Телекарт-Прилад» переважно працює на обороноздатність держави у роботі розглянуто основні треки, що впливають на ОПК, а саме: соціально-політичні процеси в Україні. Соціально-політичний клімат сучасної України характеризується домінуванням низки суперечливих тенденцій; інституційно-правові передумови розвитку ОПК України; людський капітал та технологічні фактори, як основа національної безпеки та оборони України та економічні передумови розвитку ОПК України.

Внутрішнє середовище організації є найважливішим елементом без злагодженої роботи якого неможливо стійке становище на ринку. Вирізняють такі елементи внутрішнього середовища: організація управління, персонал, виробництво, фінанси, маркетинг та облік. У цілому за період показники техніко-економічної ефективності діяльності підприємства демонструють позитивну динаміку: зростають продуктивність праці, фондівіддача, коефіцієнт оборотності обігових коштів. До негативних моментів можна віднести значне скорочення рентабельності продажу. За період рентабельність продажу скоротилася на 50%.

Аналізуючи показники ефективності використання необоротних активів можна зробити наступні висновки. Незважаючи на систематичне зростання чистого доходу від реалізації продукції, показник фондівіддачі поступово скорочується. Така ситуація обумовлена тим, що середньорічна вартість необоротних активів зростає більш швидкими темпами, ніж чистий дохід від реалізації. Цю тенденцію з одного боку можна вважати негативною – знижується віддача активів, з іншого боку вона може свідчити про процеси оновлення необоротних активів підприємства (що підтверджується

проведеним аналізом стану та відтворення необоротних активів). Всього за період фондівдача скорочується на 19,6%. Відповідно до цього збільшується показник забезпечення необоротними активами 1 гривні реалізованої продукції. Фондоємність зростає з 0,043 грн./грн. до 0,054 грн./грн. за чотири роки, що досліджуються, що у відносному виразі становить 24,4%. дослідженні впливу факторів на фондівдачу необоротних активів методом ланцюгових підстановок дало наступні результати: за рахунок скорочення фондівдачі основних засобів фондівдача необоротних активів скоротилася на 4,898 грн./грн.; за рахунок скорочення рентабельності необоротних активів фондівдача скоротилася на 15,393 грн./грн.; позитивний вплив на результуючий показник здійснило зростання терміну окупності основних засобів, яке майже перекрило негативний вплив двох попередніх факторів. Метод оцінки ізольованого впливу надав наступні результати: негативний вплив скорочення рентабельності необоротних активів на результуючий показник посилюється та становить -19,55 грн./грн.; значне зростання терміну окупності основних засобів при ізольованому впливі мало можливість забезпечити зростання фондівдачі необоротних активів на 133,03 грн./грн. таким чином сумарний вплив факторів при оцінці методом ізольованого впливу становить 108,58 грн./грн., що дозволяє визначити загальний синергічний ефект у сумі -113,09 грн/грн.

Аналіз рівня фондівдачі необоротних активів, який був проведений у попередньому розділі, виявив зниження ефективності використання як необоротних активів загалом, так і основних засобів зокрема. При тому, що оновлення активів відбувається достатніми темпами (у середньому за 4 роки термін оновлення складає 5,54 роки), зростання обсягів виробництва та реалізації відбувається більш повільними темпами, ніж зростання вартості необоротних активів. Така ситуація примусила нас звернути увагу на внутрішні організаційні процеси, як можливу причину зниження ефективності використання необоротних активів. Крім того потрібно враховувати, те що

кожний окремий елемент необоротних активів має свій індивідуальний вплив на рівень ефективного використання необоротних активів підприємства.

При плануванні оптимальної програми виробництва керівництво підприємства віддає перевагу такому продуктовому пакету, при якому в першу чергу виготовляються продукти, що забезпечують максимальні суми прибутку або доходів. Але реалізація такої оптимальної програми на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» часто обмежується саме наявністю «вузьких місць» по певним комбінаціям продуктів. Враховуючи те, що виробництво багатомноменклатурне, саме оптимізація планування за будь-яким критерієм стає проблематичним за рахунок складності та багатофакторності поставленого завдання. Впровадження заходу щодо вдосконалення управління необоротними активами за рахунок автоматизації системи планування призведе до покращення показників використання необоротних активів підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», а саме: фондоддача зросте на 11,1 копійку, що становить близько 0,6% від рівня 2022 року; фондоемність знизиться на 5,9%; на 0,57 відсоткових пункти підвищиться рентабельність необоротних активів; коефіцієнт оновлення необоротних активів зросте майже на 55%. Захід потребує додаткових капітальних витрат у розмірі 4920 тис. грн. дисконтований термін окупності становитиме 2,24 року.

Планування оптимальної програми виробництва чи асортименту залежить від наявних у підприємства потужностей. Тому спочатку необхідно перевірити, чи існує у процесі виготовлення вузьке місце. У термінології під «вузьким місцем» прийнято розуміти явище, у якому продуктивність чи пропускну здатність системи обмежена однією чи кількома компонентами чи ресурсами. Різноманітна багатопрофільна номенклатура ускладнює процеси планування та організації виробництва, виводить на перший план проблему виникнення так званих «bottleneck», більш відомих у вітчизняній літературі як «вузьке місце». Впровадження заходу щодо вдосконалення управління необоротними активами за рахунок підвищення рівню пропорційності виробництва призведе до покращення показників використання необоротних

активів підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», а саме: фондоддача зросте на 1,9 копійки, що становить близько 0,1% від рівня 2022 року; фондоємність знизиться на 5%; підвищиться рентабельність необоротних активів; зросте коефіцієнт оновлення необоротних активів. Захід потребує додаткових капітальних витрат у розмірі 600 тис. грн. дисконтований термін окупності становитиме 2,12 року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87 // [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99#Text>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 // [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.00 №92 // [Електронний ресурс]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/REG4509?bl=>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 // [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z03>
5. Історія економічних учень : підручник. В. Д. Базилевича. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2013. 582 с.
6. Історія економічних учень : підручник. В. Д. Базилевича. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2016. 575 с.
7. Банера Н. та ін. Облік і аудит : навчальний посібник / заг. ред. О. Скаско. Львів : Растр-7, 2017. 504 с.
8. Финансовый менеджмент. Бланк И.А. 2-е изд., перераб. и доп. К.: 2004. 656 с.
9. Бровко Л. І. Політика управління необоротними активами підприємства / Л. І. Бровко, Г. А. Ітерман // Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки : кол. моног. / за заг. ред. І. П.

- Приходька ; ДДАЕУ. Дніпро : АРТ Пороги, 2020. С.151-161. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/5174>
10. Ванкевич В.В. Облік необоротних активів і джерел їх формування: стан і розвиток: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня кандидата економічних наук/ В.В. Ванкевич. Ванкевич. Мінськ, 2009. 21с.
 11. Виговська Н. Г. Методи амортизації: проблема вибору оптимального варіанту [Текст]. Вісник ЖІТІ. 2006. № 9. С. 38 42.
 12. Власова Н. О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / Власова Н. О., Круглова О. А., Безголова Л. І. К.: Центр учбової літератури, 2007. 271 с.
 13. Голозубова Ю.В. Аналіз методів нарахування амортизації та їх порівняльна характеристика. Управління розвитком. 2014. № 7. С. 111-114.
 14. Грещак М.Г., Колот В.М. Економіка підприємства: підручник за заг. ред. С. Ф. Покропивного. Київ: КНЕУ, 2003. 528с.
 15. Гринюк І.М. Концептуальні основи кругообігу та фінансування активів підприємства. Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем : VI Міжнар. наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 11-13 жовтня 2017р. : тези доп. - Івано-Франківськ, 2017. — С. 359-361.
 16. Гріщенко, І., та Гринчук, Т. (2020). Основні аспекти фінансового планування в системі фінансової безпеки підприємства. Економіка та суспільство. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-14>
 17. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік. 2-е вид., перероб. і доп. [текст] Навч. посіб. / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів. К. : «Центр учбової літератури», 2016. -424 с. Архів оригіналу за 31 серпня 2017.
 18. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я., Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Ужгород: Ужгородський національний університет , 2001. 162 с.
 19. Джога Р.Т., Свірко С.В., Сінельник Л.М Бухгалтерський облік у бюджетних установах / Підручник і За заг. ред проф Р Т Джоги К КНЕУ, 2003. 483 с.

20. Єлець О.П. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Економіка і менеджмент 2016: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. Дніпропетровськ, 2016. — С. 92-94.
21. Жарікова О. О. Історичні аспекти формування облікової категорії «необоротні активи». Вісник Севастопольського національного технологічного університету. 2010. № 109. С. 37-42.
22. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. 3-тє вид., доп. і перероб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 844 с.
23. Зубков С. О. Класифікація джерел фінансування необоротних активів в контексті політики їхнього фінансування. In: ТЕХНОЛОГІЯ. 2005: VIII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених. Сєверодонецьк. С. 14-15.
24. Іщенко О.А. Порядок відображення обліку в бюджетних установах/О.А. Іщенко// Тези, ЖДТУ -науково-практичної конференції 2010 р. с. 137
25. Кафка, С. М. Рух необоротних активів й основні цілі бухгалтерського обліку. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2014. № 2. С. 98-109.
26. Колесник А.С. Цивільно-правовий захист комп'ютерного програмного забезпечення: автореф. дис. канд. юр. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес»; «Сімейне право» «Міжнародне приватне право. Одеса, 2013. 20 с.
27. Коноплицький В. Л., Філіна Г. І. Економічний словник: тлумачно-термінологічний. К.: КНГ, 2007. 580 с.
28. Лемішовський В.І Бюджетні установи бухгалтерський облік та оподаткування: навч. посіб. / В.І. Лемішовський, Р.Л. Хом'як, В.С. Мохняк, НМ. Воськало, О.С. Лемішківська // Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., доповн. і переробл. Л.: Захід, 2007. с. 1104

29. Мацибора В.І. Економіка підприємства :навч. посіб. для вузів / В.І. Мацибора, В.К. Збарський, Т.В. Мацибора. К. :Каравела, 2008. – 312 с.
30. Минко, Л. М. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу. Наукові праці НУХТ. К.: НУХТ, 2006. № 19., Ч. 2. С. 36-38.
31. Мілль Дж. С. Підстави політичної економії з деякими застосуваннями суспільної філософії. Переклад з англійського видання О. І. Остроградської. Київ, Харків: Південноросійське Книговидавництво, 1896. 866с.
32. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Київський національний торговельно-економічний ун-т; Є.В. Мних, А.Д. Бутко, О.Ю. Большакова та ін. К.: КНТЕУ, 2005. 231 с.
33. Орехова А.І., Гольченко Л.В. Організація та методика аудиту необоротних активів: Принципи та послідовність перевірки. Електронний науково-практичний журнал Інфраструктура ринку. Бухгалтерський Облік, Аналіз та Аудит № 52 за 2020.
34. Пачолі Л. Трактат про рахунки і записи / під ред. проф. Я. В. Соколова. М.: Фінанси і статистика, 2001. 356 с.
35. Пищуліна О. Цифрова економіка: Тренди, ризики та соціальні детермінанти – Київ: Центр Рузумкова, Видавництво «Заповіт», 2020. 274 с.
36. Поважний О.С. Фінанси у схемах та таблицях: навчально-методичний посібник / О.С. Поважний, В.В. Петрушевська, Н.О. Шира. К.: Кондор-Видавництво, 2014. –440 с.
37. Сеймон В. Бухгалтерський облік необоротних активів в Україні та Угорщині: порівняльний аспект : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.09. Житомир. 2010. 23 с.
38. Семйон В. С. Бухгалтерский учет необоротных активов в Украине и Венгрии: сравнительный аспект: автореф. дис. на соискание наук. степени канд. экон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерский учет, анализ, аудит». Житомир, 2010. 22 с.

39. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів / пер. З англ. О. Васильєв, М. Межевікіна, А. Малівський. К. : Наш Формат, 2018. 736 с.
40. Старостенко Г. Г. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К.: Університет «Україна», 2006. 202 с.
41. Стефанишин А. Амортизаційна політика підприємства. Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: Матеріали ХХVI-тої Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених, Львів, 17-18 травня 2019 р. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С.101-104
42. Тюхтій М. П., Староверов В. О. Місце і роль необоротних активів у системі кругообігу капіталу підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 5(2). С. 22-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_5%282%29__6
43. Український інститут майбутнього, Україна 2030Е — країна з розвиткою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>
44. Шелудько В. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ, 2013. 375 с.
45. Шляхи підвищення ефективності використання виробничих ресурсів на підприємстві : веб-сайт. URL: <http://www.uaeconomic.com>
46. Юрчак О. Шість ознак успішної цифрової трансформації / Інтернет ресурс Індустрія 4.0 в Україні. URL: <http://surl.li/nxfjv>
47. Янченко Н.В., Костюк І.Р., УМОВИ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ / Підприємництво і торгівля: тенденції розвитку: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 травня 2021 року). Одеса: Державний університет «Одеська політехніка», 2021. С. 351 – 353
48. Яшан Ю. В., Напрямки підвищення ефективності відтворення і використання основних засобів: зб. наукові праці Економічні науки. Кіровоград. 2012. вип. 22, ч.ІІ. 402-407 с.
49. Digital McKinsey. ООО «Мак-Кинзи и Компания СиАйЭс».: 2017. 134 с. URL: <https://www.mckinsey.com>.

50. Універсальний фрезерний верстат FDB Maschinen TMM 700 з УЦІ Код: 827255 URL: <https://prom.ua/p869248687-universalnyj-frezernyj-standok.html?&primelead=MC40MjU>
51. Офіційний сайт компанії OMP. URL: <https://omp.com/solution>